

CUMHURİYET'İN 100. YILI ANISINA

ATATÜRK'ÜN
SİLAH ARKADAŞI
MİLLÎ MÜCADELE KAHRAMANI

**MANİSALI
ALİ BEY**

Yusuf DELİKOCA

Danışmanlar
Mehmet Tufan GÖKBUGET
Ali İhsan MANİSALI
Ahmet KARATAŞ
Cezmi YURTSEVER

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN 978-625-399-490-7
Sayfa ve Kapak Tasarımı Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı Manisalı Ali Bey
Yayıncı Sertifika No 47518

Yazar Yusuf DELİKOCA
Baskı ve Cilt Vadi Matbaacılık

Yayın Koordinatörü Yasin DİLMEN
Bisac Code HIS000000

Sayfa Tasarımı Akademisyen Dizgi Ünitesi
DOI 10.37609/akya.2915

Kütüphane Kimlik Kartı
Delikoca, Yusuf.

Manisalı Ali Bey / Yusuf Delikoca.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2023.
258 s. : fotoğ. ; 135x210 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253994907
1. Tarih.

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

İÇİNDEKİLER

Manisa'dan Çukurova'ya Yiğit Bir Efe'nin Anısına	1
Dedem Manısalı Ali Bey	2
Ondan Bize Kalan En Büyük Miras İstiklâl Madalyası'dır	4
Milli Mücadele Kahramanı Manısalı Ali Bey'in Anısına İthafen	17
Adana'dan İzmir'e Bir Kahramanlık Destanı Manısalı Ali Bey	18
Adana'da Hüzünlü Bir Sonhaber Günü (8 Kasım 1918)	24
Kızgın Çölden Adana'ya.....	28
“Kurtuluş Savaşı'nın İlk Emri” Mustafa Kemal Paşa'nın Adana Direnişi	29
Manısalı Ali Efe Adana'da Kalıyor	40
Manısalı Ali'nin Çocukluk ve Gençlik Yılları.....	42
Manısalı Ali Efe Manastır'da.....	42
Manısalı Ali Efe Selanik'te.....	46
Manısalı Ali Efe Balkan Harbi'nde	50
Manısalı Ali Efe'nin Teşkilat-ı Mahsusa Günleri ve Birinci Dünya Savaşı'ndaki Mücadelesi	52
Adana'nın İşgali.....	55
İlk Millî Direniş: Ahmet Remzi Yüreğir'in Mücadelesi.....	62
Adanalıların Kara Günleri.....	64
Adana'da Kahraman Bir Aile:Alaybeyzadeler	76
Manısalı Ali Efe ile Bedriye'nin Evliliği.....	82
Manısalı Ali Bey'in İşgale Karşı Direnişi	83
Manısalı Ali Bey Fransızlar Tarafından Mahkum Ediliyor	90
Besim Albayoglu'nun Manısalı Ali Bey'i Kurtarma Çabası.....	92
Fettah Efendi'nin Kurşuna Dizilmesi ve Manısalı Ali Bey	94
Manısalı Ali Bey ve Besim Bey'in Yaktığı Kuvayı Milliye Ateşi	110

Fransız Bayrağını İndirip Osmanlı Sancağını Asan	
Bir Yiğit: Besim Bey	114
Manisalı Ali Bey'in Millî Teşkilat ile Ereğli'de Görüşmesi	119
Adana Müdafaa-ı Hukuk Cemiyeti'nde Bir Manisalı.....	121
Karaisalı'da Millî Kuvvetler Komutanlığı	
Kurulması ve Besim Albayoglu'nun Kahramanlığı	124
Manisalı Ali Bey Karaisalı'da	136
Manisalı Ali Bey Pozantı Cephesinde	140
Manisalı Ali Bey Bolu ve Düzce'ye Hareket Ediyor.....	159
Manisalı Ali Bey'in Adana Müfrezesi Konya'da	161
Manisalı Ali Bey'in Adana Müfrezesi Düzce'de.....	162
Ali Bey Memleketi Manisa Cephesi'nde	165
Manisalı Ali Bey Konya'da	166
Mustafa Kemal Paşa'nın Pozantı Kongresi ve	
Manisalı Ali Bey'in Adana Cephesi'ne Dönüşü.....	167
Manisalı Ali Bey Kurttepe Cephesi'nde	172
Manisalı Ali Bey Konya ve Karaman'da Çıkan	
Delibaş İsyanını Bastırmak İçin Hareket Ediyor	187
Fadıl Zaferi ve Manisalı Ali Bey	193
Adana Merkez Grup Komutanı Manisalı Ali Bey	199
Adana Alayı İzmir'in Kurtuluşu ve Manisalı Ali Bey.....	210
Manisalı Ali Bey'in Terhisi ve Adana'ya Dönüşü.....	223
Belgeler ve Fotoğraflar	229
Kaynaklar	245

KAYNAKLAR

ARAŞTIRMA YAPILAN ARŞİVLER

" T.C. Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivleri Daire Başkanlığı (BOA) Adana'nın İşgali ve İşgal İle Birlikte Yaşanan Olayların Yazıldığı Belgeler

- BOA. HR. SYS. 2555-2/33-36 - BOA. BEO. 340957
- BOA. HR. SYS. 2555-2/39-45 - BOA. HR. SYS. 2544-17/10-12, 13, 15
- BOA. HR. SYS. 2555-2/71 - BOA. HR. SYS. 2555-2/56
- BOA. HR. SYS. 2555-2/83 - BOA. HR. SYS. 2555-2/50
- BOA. HR. SYS. 2555-2/69-70 - BOA. HR. SYS. 2555-2/66
- BOA. HR. SYS. 2555-3/5 - BOA. HR. SYS. 2555-3/57, 59
- BOA. HR. SYS. 2555-3/55, 56 - BOA. HR. SYS. 2555-4/12, 15
- BOA. HR. SYS. 2555-4/79-82 - BOA. HR. SYS. 2555-4/169
- BOA. HR. SYS. 2555-4/62, 63 - BOA. HR. SYS. 2556-2/53, 2544-15/15,
- BOA. HR. SYS. 2556-3/73-74 - BOA. HR. SYS. 2555-4/79-82
- BOA. HR. SYS. 2555-4/54-55 - BOA. HR. SYS. 2878/9, 2878/9

"Türkiye Kuvayı Milliye Mücahitler Derneği Genel Merkezi Arşivi (Adana)

- 1951- 1956 Yılları Arasında Tutulan Arşiv Kayıtları ve Adana'nın Kurtuluşu'na ve İstiklal Savaşı'na Katılan Millî Kahramanların Anılarının Yazılmış Olduğu Defterler
- Kuvayimillie Dergisi Muhtelif Sayıları. (1951- 2005) ADANA

" Mersin Halk Kütüphanesi Arşivi

- Kuvayimillie Dergisi Arşivi(1951- 1975)
- Yeni Mersin Gazetesi Arşivi - İçel Halkevi Dergisi Arşivi

"Çukurova Üniversitesi Kütüphanesi Arşivi

- Yeni Adana Gaz. Arşivi (1940- 1977) Ahmet Remzi Yüreğir'in Kurtuluş Anıları

"Adana Atatürk Müzesi Arşivi

- Yeni Adana ve Türk Sözü Gazeteleri Arşivleri

" Adana Alparslan Türkeş Kütüphanesi Arşivi

- Millî Kuvvetler Komutanı Sinan Tekelioğlu'nun Terekesi'nden Çıkan El Yazması Hatıraları

" Besim Albayoglu'nun Hatıraları (Volkan UYSAL'ın Özel Arşivi)

" Genel Kurmay Başkanlığı ATASE Daire Başkanlığı Arşivi

- Kuvayimillie Komutanı Tekelioğlu Sinan Bey'in Günlükleri,
Ankara, 2012.

" Millî Kütüphane Arşivi

- Sinan Tekelioğlu, "Adana Cephesi Hatıratımdan",
Dirlik Gazetesi, Adana, 1965 Yılı, 561- 659 Sayıları

BASILI ESERLER

ATATÜRK, Nutuk (1919-1927), Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları,
Ankara, 2005.

ARIKOĞLU, Damar; Hatıralarım, İstanbul, (1961).

ASLAN, Kadir; Millî Mücadelede Dört Yol, Dört Yol Belediyesi Yayınları,
Hatay, 1991.

AKINCI, Hasan; Millî Mücadelede Çukurova Kurtuluş Hatıraları,
Kuvayimillie, Nisan 1965- 1966.

ARIK, Remzi Oğuz; Adana Ticaret Rehberi,1924.

AYHAN, Yusuf; Mustafa Kemal'in Pozantı Kongresi ve Adana'nın
Kurtuluşu, Adana : İpek Matbaası, 1963.

AYHAN, Yusuf; Çukurova Albümü, Adana : Kemal Matbaası, 1973.

ATILGAN, Halil; İsmail Ferahim Şalvuz- Kurtuluş Savaşı'nda Kahraman
Çukurovalılar(Adana, Tarsus, Mersinliler), Kültür Bakanlığı Yayınları,
Ankara, 2002.

BARIŞTA, Örcün; Sinan Tekelioğlu'nun Anıları, Kuvayimillie Dergisi,
sayı:32 s. 60. Adana, 2000.

ZİYAL, Cemal (EFE); İstiklal Savaşında Adanalıların Kahramanlık
Destanları, Burhaneddin Basımevi, İstanbul, 1937.

BIYIKOĞLU, Tefvik; Türk İstiklal Harbi I. Mondros Mütarekesi Ve
Tatbikat, Ankara, 1962.

BİLDİRİCİ, Yusuf; Adana'da Ermenilerin Yaptığı Katliamlar Ve Fransız
Ermeni İlişkisi, Ankara: Köksav Yayınları, 1999.

COŞKUN, Tefvik; Millî Mücadelede Kadirli Hatıraları, Kadirli, 1965.

ÇAMURDAN, Ahmet Cevdet; 50. Yılında Kozan'ı Tanıyalım,
Kozan, 1973.

- ÇAMURDAN, Ahmet Cevdet;** Kurtuluş Savaşında Doğu Kilikya Olayları, Adana, 1969.
- CEBESOY, Ali Fuat;** Millî Mücadele Hatıraları, İstanbul, 1953.
- ÇELİK, Kemal;** Millî Mücadelede Adana Ve Havalisi, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1999.
- COŞKUN, Tevfik;** Kadirli Millî Mücadelesi ve Hatıralarım, Kadirli Basımevi, Kadirli, 1965.
- ÇİFTÇİ, Ali;** Millî Mücadelede Mersinliler ve Havalisi, Mersin, 2002.
- ÇÖL, Emin;** Çanakkale - Sina Savaşları Bir Esirin Anıları, Nöbetçi Yayınları, 2009
- DALKIR, Recep;** Millî Mücadelede Çukurova Yiğitlik Günleri, Adana, 1963.
- DELİKOCA, Yusuf;** Çukurova Kahramanları, Ekrem Matbaası, Adana, 2004.
- DELİKOCA, Yusuf;** Yüzyılın Buluşma Noktası Kuvayımillîye, Ekrem Matbaası, Adana, 2006.
- DELİKOCA, Yusuf;** Aladağ Tarihi, Aladağ Kaymakamlığı Yayınları, Adana, 2008.
- DELİKOCA, Yusuf;** Pozantı'nın Kurtuluşu ve Şehit Kasım Hoca, Pozantı Belediyesi Yayınları, Adana, 2011.
- ENER, Kasım;** Çukurova Kurtuluş Savaşında Adana Cephesi, San Matbaası, Ankara, 1970.
- ENER, Kasım;** Tarih Boyunca Adana Ovasına Bir Bakış, İstanbul, 1964. Kurtuluş Savaşında İçel; Türkiye Kuvayımillîye Mücahit Ve Gazileri Der. Yayınları, Mersin, 1973.
- ESEN, Necmettin;** Manisalı Ali, Görüşler Dergisi, Nisan-Mayıs 1938, Adana
- HATİPOĞLU, Süleyman;** Filistin Cephesi'nden Adana'ya Mustafa Kemal Paşa, Yeditepe Yayınları, İstanbul, 2009.
- İPEK, İsmet;** Pozantı'nın Kurtuluşu, Kuvayımillîye, sayı:21, Adana, 2000.
- İRTEM, Süleyman Kani;** Ermeni Meselesi'nin İç Yüzü, Temel Yayınları, İstanbul, 2004.
- İŞİSAĞ, Ahmet Nadir;** Varda Köprüsü ve Nicholas Mavrogordato Efendi, Akademisyen Yayınevi, 2018, Adana.
- KURT, Yılmaz,** Çukurova Tarihinin Kaynakları I, 1525 Tarihli Adana Sancağı Mufassal Tahrir Defteri, Türk Tarik Kurumu Yayınları, Ankara, 2004.

- ONAR, Mustafa;** Kuruluşundan Kurtuluşuna Bağlantıları İle Saimbeyli, Adana Valiliği- Altınkoza Yayınları, Adana. 2009.
- ÖZDEMİR, Mehmet;** Millî Mücadele'de Develi, İstanbul, 1973.
- ÖZOĞUZ, Esat;** Adana'nın Kurtuluş Mücadelesi Hatıraları, İstanbul, 1964.
- SARAL, Hulki- SARAL, Tosun;** Vatan Nasıl Kurtuldu?, Ankara, 1970.
- SARIHAN, Zeki;** Kurtuluş Savaşı Günlüğü; Öğretmen Dünyası Yayınları, Ankara, 1982.
- SAYMAN, Fatma;** Engin SALGUT, Niyazi UZ, Muhammet CULFA, Gazi GÖREZ, Yunus TURAN, Anılarla Millî Mücadelede Ceyhan; Ceyhan Belediyesi Yayınları, Adana, 1986.
- Lütfi Oğuzcan,** Bu Millet Ölmez, Kültür Matbaası, Mersin 1966
- ŞALVUZ, İsmail;** Kurtuluş Savaşı'nda Kahraman Çukurovalılar, Aydınlık Basımevi, İstanbul 1938.
- TOROS, Taha;** Kurtuluş Savaşında Çukurova, Türk T. K. Basımevi, Ankara, 1986.
- ÜSTÜN, Faik;** Adana'nın İşgali ve Millî Mücadele, Dizerkonca Mat., İstanbul, 1955.
- TUFAN, Osman;** Kilikya Doğu Bölgesinde Millî Hareketler ve Kozan Sancağı İle Mühlakatının Kurtuluş Hatıraları, Bahar Matbaası, İstanbul, 1964.
- TÜRKER, Zeki;** Düziçi-Haruniye'nin Kurtuluşu, İstanbul, 1987
- YAYCIOĞLU, Nejat;** Osman Tufan Paşa, Çukurova'da Kuvayımilliye Dönemi, Efsane Kumandanı, Ekrem Matbaası, Adana, 2012.
- YURTSEVER, Cezmi;** Kozanlı Millî Mücahit Halil Topaloğlu'nun Hatıraları, Ekrem Matbaası, Adana, 2002.
- YURTSEVER, Cezmi;** Kamovorlar, Çukurovalı Yayınları. Adana, 2003.
- YURTSEVER, Cezmi;** Çukurova Tarihi, Çukurovalı Yayınları, Adana, 2003.
- YURTSEVER, Cezmi;** Toroslarda Görüşürüz, Ekrem Matbaası, Adana, 2018.
- YÜKSEL, Murat;** Çukurova'da Türk İslam Eserleri Ve Kitabeler, Adana Valiliği Yayınları, 1990.
- YÜREĞİR, Ahmet Remzi;** (1927- 1954) Millî Mücadele Hatıraları, Yeni Adana Gazetesi Arşivi, Adana.